

KESÄLOMA Miia Romo -"Mie haluun uimaan! Kuuma!" -"Syö sitä jäätelöä ja ole hiljaa! Mie en ainakaan lähe mihinkään rannalle paistumaan. Mene suihkuun, jos on kuuma." Äiti imi tupakkaa ahnaasti, aivan kuin toivoen, että mitä kovemmin imee, sitä paremmin se alkaisi viilentää oloa. Tämä kerrostalon neljännessä kerroksessa sijaitseva betoninen, 70-luvulla kokoon kyhätty, bunkkeri, jota myös hyvällä tahdolla pystyi juuri ja juuri parvekkeeksi kutsumaan, muuttui iltapäivisin puoli kahden aikoihin kuumemmaksi kuin isosiskoni Katjan vaatekaapissa oleva viidenkymmenen pullon lasti venäläistä vodkaa ja kymmenen kartonkia sinistä älämmää. "Tuliaisia", jotka Katjan poikaystävä Keke oli viime yönä sinne tuonut kesäreissulta palattuaan. Viime yönä heräsin siihen, kun äiti ja Katja sihisevät Kekelle äkäiseen sävyyn, että pitää olla hiljaa, etten minä herää. Keke yritti lastata tuliaisia varoen isosiskon vaatekaappiin. Keken touhuihin en varmasti olisi lapsen unen läpi kiinnittänytään mitään huomiota, mutta äitin ja Katjan mukana huoneeseen lehahti tupakan ja Katjan hajuveden muodostamaa makeaa ja samalla pahaa hajua. Nostin hieman päätäni sinapinkeltaiselta kukkatyynyliinalta, joka nykyään olisi muodikkaasti retroa, silloin vain vanha, mutta ehjä, joten käyttökelpoinen liinavaate. Unenpöpperöt hävisivät silmistäni Katjan tukahdutettuun huudahdukseen: - "Nonni! Nyt sä herätit tuon ja arvaa vaan kertooko se koko saatanan talolle, että meilläpä on kaapissa pimeetä viinaa, että tulkaa vaikka kattomaan, jos ette usko!" – "Äh, eihän se mitään kelleen kerro, vai mitä tyttö? Ja tänne kaapille ei sitten saa mennä leikkimään, pullot on kuumia, tulikuumia. Ja on täällä sullekin tuliaisia", Keke sanoi lempeästi katsoen minuun päin ja kaivoi vaaleansinisen farkkutakkinsa rintataskusta ruskeassa, rypistyneessä käärepaperissa hieman litsaantuneen Sukulakun ja pari värikästä käärepaperikarkkia, joiden tahmeisiin papereihin oli tarttunut taskun pohjalta tupakanpuruja. Sain suustani ulos pienen unenpöpperöisen kiitoksen ja laitoin karamellit ikkunalaudalle sängyn yläpuolelle. – "Noniin, kaikki pikkutyöt nukkuu tähän aikaan. Käyhän nukkumaan, me mennään vielä keittiöön juttelemaan", kuiskutteli Keke vielä perään meidän huoneen ovelta, ja sulki yläosattomien poikien mustavalkoisilla kuvilla vuoratun oven hiljaa perässään. Ennen uudelleen nukahtamista mietin, että huomenna pitää kyllä käydä kokeilemassa, onko Katjan kaapissa, villapaitojen alle sullotut viinapullot oikeasti tulikuumia. En ollut koskaan aiemmin kuullut kuumasta viinasta. Kaikki viinapullot joita olin koskettanut, olivat aina olleet kylmiä, riippumatta siitä, olivatko ne olleet täysiä vai tyhjiä. Vähän jännitti. Ehkä ulkomailla on erilaista viinaa. Söin tuutin loppuun parvekkeen kynnyksellä istuen, vaikka siinä olikin paahtavan kuuma ja olin ihan hikinen ja olo oli tosi ahdistunut. Äiti komensi naaman pesulle ja samalla menin meidän tyttöjen huoneeseen riisumaan farkut, joiden nappi ei ylettänyt kiinni asti, mutta mikä ei haitannut, koska äidin t-paidan alta kukaan ei nähnyt sitä. Otin myös pois äidin pinkin t-paidan, jonka etuosaa peitti suuri valkoinen kukka. Paita haisi miedosti äidin hielle. Huh, mikä helpotuksen ja vapauden tunne olikaan, kun sain tiukat vaatteet pois päältä! Edellinen vaatekerta jäi ryttyyn keskelle huoneen lattiaa, kun juoksin vessaan pesulle. En voinut olla ihmettelemättä, kuinka Katja pystyy olemaan kesällä farkut jalassa, eikä Katjalla näytä olevan yhtään kuuma. Minulla oli nyt hyvä, kun jalassa oli vain pikkupöksyt. Ehkä aikuisena ei vain tule yhtä helposti kuuma kuin lapsena. Mietin aikuisten ja lasten eroja samalla kun valelin naamaani ihanalla, kylmällä vedellä, vessan lavuaarin reunalla kurkottaen, jotta ylettyisin hanaan. Seuraavana päivänä helle jatkui edelleen. Jo heti aamusta Katja sanoi, että tänään mennään rannalle. Jee, mikä onnen päivä. Olin haljeta innosta ja uimareppu oli odottanut pakattuna eteisen lattialla jo pieneltä ikuisuudelta tuntuneen ajan, kun Keke viimein tuli meitä hakemaan. – "Menehän edeltä jo alas, me tullaan kohta perästä", Keke huikkasi minulle jo ulko-ovelta. Minähän menin, ei tarvinnut kahdesti käskää. Ehdin odotella alaoven rappusella Katjan vanhan, kukallisen repun kanssa tovin ennen kuin Katja ja Keke tulivat

perästä. Keke kantoi vasemmalla olkapäällään meidän isointa matkakassia, joka pakattiin mukaan vain silloin, kun mentiin äitin ja isän kanssa käymään äitin siskon luona kylässä tosi kaukana. Outo juttu, ei kai Keke noin paljon tarvitse mukaan uimarannalle? Matkakassi näytti olevan Kekellekin painava, vaikka Keke oli tosi vahva. Olin kerran käynyt Keken kotona punaisessa kerrostalossa ja päässyt näkemään Keken huoneen, jossa oli keskellä huonetta iso voimannostopenkki. Lattialla oli kaiken kokoisia ja eri värisiä puntteja. Olin saanut kokeilla nostaa niitä ja se, jossa oli numero viisi, oli jo tosi painava, niin painava, että sitä piti nostaa kahdella kädellä. Nyt Kekeltä pääsi pieni ähkäisy, kun hän nosti meidän isoimman kassin kiiltävän, sinisen urheiluautonsa takakonttiin. Kassin täytyi siis olla tosi painava. Keken autolla oli oma nimi, merkki, joku Voordi, mutta se oli niin vaikea sanoa, että sanoin sitä aina vain urheiluautoksi. Hieno auto se olikin. Hienoin, jonka olin koskaan nähnyt ja jonka kyytiin olin päässyt. Iskällä oli iso vihreä pakettiauto, Ransitti, jossa oli paljon ikkunoita ja ikkunoissa pienet, jo vähän nuhjuisen näköiset kukkaverhot, jotka oli sidottu ikkunoiden sivuille pitsinauhoilla. Äiti inhosi isän autoa ja siitä kuultiin meillä usein. Mutta kun käytiin kesän alussa reissussa äidin siskon luona, tosi kaukana, äiti kehui, miten tilava isän auto on. Oli niin hyvä lähteä reissuun, kun meidän kaikkien tavarat mahtuivat mukaan ja jäi vielä tilaa nukkuakin. Äiti vaihtoi aika usein mielipidettään asioista, se ihmetytti minua hieman toisinaan. Nyt Keken auton takapenkillä istuessani, olin tyytyväinen, että olin muistanut ottaa sisältä mukaan pinkit aurinkolasini, jotka olin saanut alkukesästä Katjalta nimipäivälahjaksi. Ne olivat samanlaiset kuin Katjan omat mustat aurinkolasit, paitsi että minun olivat valkoiset. Molempien laseissa oli yläkulmissa pienet hopeanväriset viirut. Ne oli tosi hienot aurinkolasit. Ehkä maailman hienoimmat aurinkolasit mitä olin koskaan nähnyt. Aurinkolasit päässä, kaupungin läpi ajaessa tunsin itseni ihan leffatähdeksi. Mahanpohjasta kipristeli vähäsen, kun samaan aikaan jännitti ja oli tosi kivaa. Vähän niin kuin olisin ollut myös aikuinen niin kuin Katja. Rannalle päästyämme, Katja lähti minun kanssa kohti rantahietikkoo, mutta Keke otti meidän ison kassin olkapäälleen ja lähti kohti pukukoppeja. Ihmettelin, miksi Keke tarvitsi rannalle noin paljon tavaroita, kun itselläni oli Katjalta saadussa repussa vain pyyhe ja tummanvihreässä muovipullossa äitin mukaan laittamaa Mehukatti-mehua. En sitä joutanut kuitenkaan pidempään ihmettelemään, koska olin jo kotona pukeutunut uikkarin päälle, että olisin heti valmiina veteen. Katja huusi perääni, ettei saa mennä liian kauaksi, samalla kun sytytti tupakan vaaleansinisestä älämmä askista. En joutanut enää kuuntelemaan Katjan neuvoja, kun olin jo kahlaamassa ihanan viileässä rantavedessä. Jossain vaiheessa näin, kun Keke tuli ulos pukukopista ja lähti kävelemään autolle päin, roikottaen rennosti meidän isoa matkakassia käsivarrellaan. Enää se ei näyttänyt yhtään painavalta. Outoa, ajattelin, mutta en ehtinyt jäädä sitä sen enempää pohtimaan, koska minulla oli juuri kesken pienten, valkoisten kivien etsiminen vesirajasta. Valkoiset kivet olivat prinsessojen jalokiviä ja kaikkein arvokkaimpia. Kohta Keke tulikin jo takaisin rannalle ja istuutui Katjan viereen ja vilkutti minulle veteen. Sitten Keke ja Katja polttivat tupakat. Minulla oli jo monta jalokiveä pienessä kädessäni, mutta halusin löytää vielä lisää. Uimareissustamme oli kulunut muutamia, edelleen paahtavan helteisiä päiviä, kun heti aamusta meillä soi puhelin. –”Katja, se on sulle”, äiti huusi eteisestä. Katja tumpasi parvekkeella nopeasti aamutupakkansa, nappasi kahvikupin pieneltä muoviselta jakkaralta mukaansa ja riensi juoksuaskelin puhelimeen. Ensin Katja huusi puhelimeen –”MITÄ!” Laittoi heti sen jälkeen käden suunsa eteen ja oli ihan hiljaa melko pitkään, kunnes sanoi pienellä ja itkuisen kuuloisella äänellä hei hei, ja sulki puhelimen. Katja vain seisoi jonkin aikaa paikoillaan ja lähti sitten kävelemään keittiötä kohti, jossa äiti oli tiskaamassa. –”Mutsi, ne on käyny hakemassa Keken.” – ”Enkö mie sanonu. Kohta ne hakkee sinutkii. Takasi vievät sinutki lastenkottii ja mieki jouvun

käräjille teiän takia!” Äiti messusi keittiössä ja väliin Katja yritti itkunsa seasta huutaa jotain takaisin, mutta Katjan ääni hävisi itkuisen huudon sekaan. Minä olin leikkivinäni barbeilla olohuoneen lattialla, mutta kuuntelin kuitenkin koko ajan mitä keittiössä puhuttiin. En minä paljon ymmärtänyt, joitakin sanoja kuitenkin nappasin sieltä sun täältä ja yritin lapsen aivoillani hahmottaa tilanteen kokonaiskuvaa. Poliisi, linna ja lastenkoti olivat pelottavia asioita. Katja ja Tarja olivat olleet lapsina lastenkodissa, kun äiti joi. Nyt Tarja opiskeli toisella paikkakunnalla ja Katja asui kotona meidän kanssa. Äiti oli alkanut juomaan, kun Tarjan ja Katjan isä oli kuollut. Silloin Tarja ja Katja olivat olleet ihan pieniä. Kerran kun olin pienempi ja minä nukuin vielä äitin ja ismän huoneessa ja Tarja asui vielä kotona, niin poliisit toivat Tarjan kotiin tosi myöhään ja sitten meillä huudettiin tosi kovaa. Minä käperryin tiukemmin peittoon ja olin nukkuvinani, mutta kuulin tosi paljon pahoja asioita. Silloin päätin, että minua ei ainakaan poliisi vie lastenkotiin, eikä minnekään putkaan minun omasta kotoa. Minä huan niin kovaa ja vaikka puren, ettei ne mahda minulle mittään! Nyt ymmärsin, etten näkisi varmasti Kekeä pitkään aikaan. Jos joku joutuu poliisilaitokselle, niin siellä joutuu olemaan monta vuotta. Miksi ne Keken veivät? Eihän Keke ole tehnyt mitään pahaa. Jotenkin minulla oli mahanpohjassa paha olo. Tästä ei hyvä seuraisi. Istuin ihan hiljaa olohuoneen lattialla ja puristin barbieta kovemmin pienessä nyrkissäni. Katja itki ainakin viikon ja kävi vähän väliä parvekkeella tupakalla. Muun ajan Katja makasi sängyllä ja kuunteli Yötä ja Leevi and The Leavingsiä. Joka kerta kun puhelin soi, Katja vähän hätkähti ja jäi kuuntelemaan kuka soittaa. Kertaakaan se ei ollut Katjalle. Eikä meillä käynyt poliisi, eikä sossun tantat. Kun isä tuli viikonloppuna kotiin, se sanoi, että ”olis ne jo tullu hakemaan, jos ois tullakseen.” Katja lopetti itkemisen, mutta tupakalla se kävi edelleen vähän väliä. Helteelle ei näkynyt loppua. Minä en päässyt enää rannalle, mutta äiti haki kellarista korvon, ison, muovisen ruskean tynnyrin, johon kannettiin ämpärillä suihkusta vettä. Sovin korvoon hyvin kyykkyyn ja vesi oli ihanan viileää. Oltiin äitin kanssa parvekkeella ja minä sain Mehukattia ja jäätelöä ja äiti poltti tupakkaa ja joi kaljaa ruskeasta pullosta, jossa oli vaaleansininen lintu korkissa. Se korkki oli niin hieno, että minä halusin ne korkit. Minä aloin keräillä niitä isoon punajuuripurkkiin ja minulla oli niitä jo aika paljon. Olin iloinen, kohta olisi jo purkki täynnä. Jossain vaiheessa helle loppui ja tuli syksy. Keke lähti linnaan, Katja lähti kauppakouluun, äiti lähti työkkärin paskakurssille ja minä lähdin eskariin. Isä oli edelleen viikot asfalttitoissa.